

PRED KOJOM „ZASTAVOM“ SE ZAKLEO HIPOKRAT?

Rada TRAJKOVIĆ

Etničko čišćenje zdravstva na Kosovu i Metohiji. Čak i danas srpski pacijenti u mnogim bolnicama moraju imati bezbedonosnu zaštitu međunarodnih snaga, dok albansko stanovništvo u sve značajnijem broju izražava volju da se leči u Beogradu. Ministarstvo zdravlja Republike Srbije pomaže i Međunarodnoj zajednici i Albancima obezbeđujući efektivnu zdravstvenu zaštitu Srbima i nealbancima i velikim delom je zaslužno za postojeću kakvu-takvu multietničnost Kosova i Metohije.

POTPISIVANJE KUMANOVSKOG

sporazuma i dolazak Međunarodne misije UN-a na Kosovo i Metohiju su dva događaja koji su zvanično obećavali povratak mira i stabilnosti u južnu srpsku pokrajinu. Nažalost, ti događaji se na KiM danas pamte kao doba u kojem su sve institucije, bez obzira na njihovu funkciju, doživele etničko čišćenje zaposlenih srpske nacionalnosti. Tako su se i zdravstvene institucije na KiM, bez obzira na njihovu humanost i direktnu odgovornost za zdravlje populacije, našle uskraćene za stručnost srpskih i nealbanskih lekara, medicinskog osoblja pa čak i prisustvo nealbanskih pacijenata. Proterivanje srpskih lekara i medicinskog osoblja odvijalo se po identičnom principu u Domovima zdravlja i Kliničko-bolničkim centrima širom KiM: u Prištini, Peći, Gnjilanu, Prizrenu, Djakovici. Na užas javnosti, više srpskih i nealbanskih lekara i tehničara oteto je sa svojih radnih mesta i ubijeno samo zato što su verovali u svetost svoje profesije i ostali uz svoje pacijente. Verujući da čine samo dobro oni su zanemarili svaku opasnost, stavljajući u prvi plan svoju medicinsku odgovornost i živote onih koji su od njih zavisili. Gotovo u jednom danu više hiljada zdravstvenih radnika nealbanske nacionalnosti ostalo je bez prava na rad, a neki i zauvek bez svojih kolega. Nehumanost ekstremista prisilila je preostale pacijente na tiho umiranje u odsustvu medicinske pomoći i bez ikakvog prava da zatraže odgovornost Međunarodne zajednice i albanskih kolega koji su preuzeli upravu nad kosovsko-metohijskim bolnicama.

Nevideno nasilje, ekstremni emocionalni potresi, gubitak prava na medicinsku zaštitu i lečenje, kao i nedostatak bezbednosti i slobode kretanja, imali su za posledicu povećanu smrtnost stanovništva, koja je, nažalost, najviše zabeležena kod pacijenata na dijalizi. Tadašnja slika stanja srpskog zdravstva na Kosovu i Metohiji bila je zaista bolna. Samo hrabrost zdravstvenih radnika i njihova odlučnost da očuvaju svoju struku omogućile su da se u tada postojećoj seoskoj ambulanti u Gračanici počne pružati efektivna zdravstvena zaštita. U tom trenutku radilo se onoliko koliko su to vanredni uslovi dozvoljavali. Proterani srpski i nealbanski lekari i medicinski radnici suočili su se sa dve otežavajuće okolnosti po sopstvenu profesionalnu organizaciju. Prva opterećujuća okolnost je bio otežani rad lekara u slabo opremljenoj seoskoj ambulanti u Gračanici koja nije pružala dovoljno mogućnosti za ozbiljniju zdravstvenu zaštitu. Drugi negativni faktor bila je činjenica da je previše ljudi izgubilo pravo na rad i ostalo bez mogućnosti da se radno angažuje u skladu sa svojom strukom. Bez, u tom trenutku pružene, vitalne podrške Ministarstva zdravlja Republike Srbije u pogledu organizacije rada i finansijske održivosti 650 radnika na platnom spisku Doma zdravlja u Gračanici, srpske sredine na Kosovu i Metohiji bi ostale bez zdravstvene zaštite i već odavno bile ispražnjene.

Zahvaljujući toj podršci i savesnom i požrtvovanom radu lekara, medicinskog i nemedicinskog osoblja učinjeno je mnogo na poboljšanju uslova zdravstvene bezbednosti stanovništva. Baš u Domu zdravlja u Gračanici spašeni su mnogi životi, naročito oni ugroženi nesavesnim radom medicinskih institucija preuzetih od strane kolega Albanaca.

U tim bolnicama mnogi srpski pacijenti umirali su pod sumnjivim okolnostima, verovatno samo zbog svoje nacionalnosti. Čak i danas srpski pacijenti hospitalizovani u ovim bolnicama moraju imati bezbedonosnu zaštitu Međunarodnih snaga iako po Hipokratovoj zakletvi oni imaju prava na zdravstvenu zaštitu kao i svaki drugi građanin bez obzira na svoju nacionalnu pripadnost. U ovom momentu, Dom zdravlja Gračanica ima razvijene sve službe zdravstvene zaštite i otvoren je za sve ljude kojima je pomoć potrebna bez obzira na naciju i veroispovest. Ova zdravstvena ustanova u svom sastavu ima i službu hitne medicinske pomoći koja obezbeđuje brzu lekarsku pomoć, ali i transport na sekundarni i tercijarni nivo zdravstvene zaštite u Beogradu svim pacijentima bez obzira na njihovu nacionalnu ili versku pripadnost.

Ministarstvo zdravlja Republike Srbije je svojim direktnim uključivanjem u oblast zdravstva na KiM pomoglo i Međunarodnoj zajednici i Albancima. Naime, svojim pozitivnim doprinosom ono je obezbedilo efektivnu zdravstvenu zaštitu Srbima i nealbancima na KiM i time omogućilo njihov opstanak u većem broju. Efektivno, ova institucija srpske države je velikim delom zaslužna za postojeću kakvu-takvu multietničnost Kosova i Metohije.

Međutim, do današnjeg dana Ministarstvo zdravlja Republike Srbije nije dobilo nikakvu satisfakciju i zahvalnost za svoju pomoć. Međunarodna zajednica ne samo

da nije ni na koji način pomogla zdravstvenu zaštitu Srba na KiM, već se danas čak i albansko stanovništvo služi medicinskom zaštitom potpomognutom od strane srpske države. Dom zdravlja u Gračanici danas služi kao veza albanskom stanovništvu sa bolje opremljenim medicinskim centrima u Beogradu. Pozitivan je pomak činjenica da albansko stanovništvo u sve značajnijem broju izražava volju da se leči u Beogradu. Čini se da je Beograd još jednom pretekao Međunarodnu zajednicu u uspostavljanju međuetničke saradnje i tolerancije.

Zdravstvena zaštita, stoga, u ovom slučaju može poslužiti za primer kako humanost ne poznaje granice nacionalnosti i religije, i kako se, stoga, takve granice uz malo dobre volje mogu efektno prevazići.